

11^ο Πανελλήνιο Συνέδριο EEN e-themis
22 Οκτωβρίου 2021

Το νέο τοπίο της εξυγίανσης: μεταβίβαση επιχείρησης και ο ρόλος των εμπειρογνωμόνων

Εισηγητής:

Αλέξανδρος Ν. Ρόκας

Δικηγόρος – Δ.Ν., LL.M. (Harvard)

Μέλος Δ.Σ. Συνδέσμου Ελλήνων Εμπορικών Επιστημόνων

Μέλος νομοπαρασκευαστικών επιτροπών

για τον Πτωχευτικό Κώδικα και το Νόμο περί Ανωνύμων Εταιριών

arokas@eempd.gr

Άμεση επικύρωση συμφωνίας εξυγίανσης – Στάδια

	Στάδια (Σ)	Εκτιμώμενος χρόνος
1	Εξωδικαστικές διαπραγματεύσεις για τη σύναψη συμφωνίας εξυγίανσης. <u>Ενδεχομένως</u> : Λήψη προληπτικών μέτρων με δικαστική απόφαση διάρκειας ως 4 μηνών (άρ. 53)	
2	Υποβολή αίτησης άμεσης επικύρωσης συμφωνίας εξυγίανσης σε ημερομηνία που απέχει το πολύ τρεις μήνες από την επισυναπτόμενη κατάσταση πιστωτών. Αυτόματη αναστολή διώξεων πιστωτών διάρκειας ως 4 μήνες.	
3	Δίκη για την επικύρωση της συμφωνίας	Περίπου 1 – 5 μήνες από Σ 2
4	Έκδοση απόφασης για την επικύρωση (ή μη) συμφωνίας.	Περίπου 2 – 9 μήνες από Σ 3
5	Σε περίπτωση επικύρωσης, (ενδεχομένως) άσκηση τριτανακοπής από μη συναινούντες πιστωτές.	30 ημέρες από δημοσίευση απόφασης σε ΗΜΦ
	Συνολικό χρονικό διάστημα (εξαιρουμένων Σ 1, Σ 5)	3 ως 14 μήνες

Εκδοχές της διαδικασίας εξυγίανσης

- **Ανάλογα με το πρόσωπο του αιτούντος**
  - Οφειλέτης
    - *Επαπειλούμενη ή παρούσα παύση πληρωμών ή πιθανότητα αφερεγγυότητας*
  - Πιστωτές
    - *Παύση πληρωμών (εφαρμογή τεκμηρίου)*
- **Ανάλογα με το αν ενέχει μεταβίβαση επιχείρησης ή όχι**
  - Αναδιάρθρωση χρέους με διατήρηση φορέα επιχείρησης
  - Αναδιάρθρωση χρέους χωρίς διατήρηση φορέα (ή με διατήρηση φορέα με τμήμα του ενεργητικού) – άρ. 64 ν. 4738/2020

Μεταβιβαστική εξυγίανση

- Τρεις μορφές στο ισχύσαν δίκαιο:
  - Ειδική διαχείριση (διάδοχος ειδικής εκκαθάρισης)
  - άρ. 106δ ΠτωχΚ (στο πλαίσιο εξυγίανσης)
  - άρ. 135 επ. ΠτωχΚ (στο πλαίσιο πτώχευσης)
- Πλέον:
  - άρ. 64 (στο πλαίσιο εξυγίανσης)
  - άρ. 158 επ. (στο πλαίσιο πτώχευσης)

Μεταβίβαση επιχείρησης στο πλαίσιο της διαδικασίας εξυγίανσης

- Άρ. 64 ν. 4738 (προηγούμενως, άρ. 106δ ΠτωχΚ)
  - Εφαρμογή όλων των διατάξεων περί εξυγίανσης
- Πρακτική εφαρμογή

Ομοιότητες με εκποίηση επιχείρησης ως συνόλου (εντός πτώχευσης)

- Σκοπός, η μεταβίβαση της επιχείρησης (χωρίς διάσωση του φορέα της)
- Εφαρμογή παρεμφερών διευκολύνσεων
  - Μη ευθύνη αποκτώντος για χρέη της επιχείρησης (μη εφαρμογή ΑΚ 479)
  - Μεταβίβαση διοικητικών αδειών
  - Εφαρμογή άρ. 108 για τις συμβάσεις
  - Απαλλαγή από φόρους/επιβαρύνσεις σχετικά με τη μεταβίβαση (άρ. 170 παρ. 6)
  - Αναστολή διώξεων

Διαφορές με εκποίηση επιχείρησης ως συνόλου (εντός πτώχευσης)

- Δεν διορίζεται σύνδικος/ειδικός διαχειριστής (έχουμε debtor in possession)
  - Όμως: δυνατότητα διορισμού ειδικού εντολοδόχου (άρ. 51, 55)
- Δεν διεξάγεται δημόσια διαγωνιστική διαδικασία – ο αποκτών προκύπτει από τη συμφωνία εξυγίανσης
- Κριτήρια επικύρωσης άρ. 54
- Μπορεί να μεταβιβάζεται και τμήμα του παθητικού

Η «επιθετική» εκδοχή της διαδικασίας

- Υπό την ισχύ του ΠτωχΚ, απαιτείτο συναίνεση του οφειλέτη για την ολοκλήρωση μεταβιβαστικής εξυγίανσης (άρ. 106β παρ. 2^ε ΠτωχΚ)
- Πλέον:
  - Μπορεί να παρακαμφθεί ο οφειλέτης (άρ. 54 παρ. 3^ε)
  - Μπορεί να συναφθεί συμφωνία μόνο από τους πιστωτές (βλ. περιστάσεις άρ. 34 παρ. 2)
  - Παράκαμψη της Γ.Σ. των μετόχων (άρ. 34 παρ. 2)
- Συνεπώς: πρόκειται για ανταγωνιστικές διαδικασίες

Διαμορφώσεις της συναλλαγής (I)

- Μεταβίβαση ολόκληρου ή μέρους του ενεργητικού
- Ενδεχομένως, μεταβίβαση τμήματος του παθητικού (& αναδιάρθρωσή του)
  - Το παθητικό που παραμένει στον παλιό φορέα ικανοποιείται από το τίμημα της πώλησης, ή διαγράφεται, ή κεφαλαιοποιείται
    - Συνήθως, ο παλιός φορέας τίθεται σε εκκαθάριση
- Επομένως, ο εμπειρογνώμονας εξετάζει (άρ. 10 παρ. 6 ΥΑ):
  - Το επιχειρηματικό σχέδιο του αποκτώντα (ως προς τα αποκτώμενα περιουσιακά στοιχεία/υποχρεώσεις)
  - Αν συνεχίζεται η δραστηριότητα του οφειλέτη, εξετάζεται και το επιχ. σχέδιο του οφειλέτη, διαφορετικά, ο τρόπος ικανοποίησης των πιστωτών

Διαμορφώσεις της συναλλαγής (II)

- Ως προς τις οφειλές σε Δημόσιο/ΦΚΑ
  - Συνήθως, το 100% της οφειλής (κατά κεφάλαιο) μεταβιβάζεται (& ρυθμίζεται)
    - Όχι όμως ό,τι γεννάται μετά την επικύρωση
  - Υποχρέωση Εφόρου να εκδίδει ενημερότητα για να γίνουν οι μεταβιβάσεις
    - Άλλωστε, κατά το άρ. 170 παρ. 7 δεν απαιτείται να προσκομιστεί ενημερότητα, και κατά το άρ. 170 παρ. 4 και 8 δεν απαιτείται προσκόμιση πιστοποιητικών όπως ΕΝΦΙΑ
  - Ρύθμιση και υποχρεώσεων από παρακρατούμενους φόρους (κρατ., ΠΠρΑθ 109/2018 κ.ά.)

Διαμορφώσεις της συναλλαγής (III)

- Μεταβίβαση εργασιακών σχέσεων
  - Εφαρμογή άρ. 108
  - Εφαρμογή π.δ. 178/2002;
    - Κατ' αρχήν ναι αν είναι διάδοχος επιχείρηση
    - ΠΠρΣυρ 2/2018, περίπτωση μη εφαρμογής (αφορούσε άρ. 106δ)
- Δυνατότητα τροποποίησης της συμφωνίας ως προς τους όρους της μεταβίβασης μέχρι τη συζήτηση της αίτησης (άρ. 64 παρ. 4)

ΤΜΗΜΑ ΙΙ:
Έκθεση Εμπειρογνώμονα

Έκθεση εμπειρογνώμονα (I)

- Συνυποβάλλεται με την αίτηση, με ποινή απαραδέκτου (άρ. 46)
- Βασικό περιεχόμενο έκθεσης εμπ/να (άρ. 48 ν. 4738/2020 και συναφής ΥΑ, ΦΕΚ Β' 865/5.3.21)
- Σημασία

Έκθεση εμπειρογνώμονα (II)

- Κατά νόμο περιεχόμενο (άρ. 48 παρ. 1 ν. 4738)
  - Γνώμη ως προς συνδρομή προϋποθέσεων επικύρωσης
    - Άρ. 54 παρ. 1 ή 2 (απαιτούμενη πλειοψηφία πιστωτών)
    - Άρ. 54 παρ. 3 περ. α, β και δ
  - Βεβαίωση για ακρίβεια κατάστασης πιστωτών, με μνεία και ενέγγυων πιστωτών
  - Επισύναψη κατάστασης περιουσιακών στοιχείων
- Ειδικές περιπτώσεις
  - Υπολειμματική αξίωση μετόχων (άρ. 35 παρ. 2), και νομική θέση οφειλέτη (άρ. 54 παρ. 2^ε)
  - Θέση Δημοσίου/ΦΚΑ (άρ. 37 παρ. 2)

Ελάχιστο περιεχόμενο κατά την ΥΑ (I)

- Νομοθετική εξουσιοδότηση (άρ. 72 παρ. 4)
- Περαιτέρω πληροφορίες ως προς την επιχείρηση
  - βλ. άρθρ. 1, 2, π.χ. συναλλαγές της τελευταίας πενταετίας με συνδεδεμένα πρόσωπα (βλ. και άρθρ. 16)
- Πηγές πληροφόρησης: βασικά η ίδια η εταιρία
  - Δυνατότητα (κατά την επαγγελματική κρίση του εμπειρογνώμονα) συνεντεύξεων, δειγματοληψίας ως προς απαιτήσεις, λήψης επιστολών επιβεβαίωσης, πιστοποιητικών βαρών κ.ά. (άρ. 3-5)
- Παρουσίαση πιστωτών (άρ. 6, Παρ. Α)
  - Κατηγοριοποίηση (γενικά προνόμια – ειδικά – ανέγγυοι)

Ελάχιστο περιεχόμενο κατά την ΥΑ (II)

- Εξέταση βιωσιμότητας (άρ. 8)
  - Επισκόπηση επιχειρηματικού σχεδίου (εξέταση παραδοχών, αναμενόμενων αποτελεσμάτων επιχείρησης, και τελικά της δυνατότητας αποπληρωμών) (άρ. 8)
- Άσκηση βίαιης ρευστοποίησης (άρ. 9)
  - Παραδοχές
    - Υπόθεση ρευστοποίησης εντός 5 ετών
    - Λήψη υπόψη παρούσας αξίας (NPV)
    - Έξοδα ρευστοποίησης (ως 5%)
  - Εκτίμηση αξίας (εμπορικής και βίαιης ρευστοποίησης)
    - Ακίνητα (πρόσφατη έκθεση εκτιμητή ακινήτων ή φορολογητέα αξία)
    - Κινητά

Ελάχιστο περιεχόμενο κατά την ΥΑ (III)

- Λήψη υπόψη προνομίων κάθε πιστωτή
  - δυνατότητα εμπειρογνώμονα να ζητά συνυπογραφή δικηγόρου ή συμβολαιογράφου (βλ. και άρ. 13)
- Συμπέρασμα: ανάκτηση ανά κατηγορία πιστωτή
- Σύγκριση σεναρίου πτώχευσης (βίαιης ρευστοποίησης) με το σενάριο ικανοποίησης μέσω της συμφωνίας εξυγίανσης (άρ. 11)
  - Στο δεύτερο σενάριο, λαμβάνεται υπόψη η παρούσα αξία της ανάκτησης
- Γνώμη εμπειρογνώμονα (άρ. 12)
  - ως προς συνδρομή προϋποθέσεων επικύρωσης, της εγκυρότητας της κατάστασης πιστωτών, ικανότητας αποπληρωμών κ.ά.

Προσόντα – ευθύνη – αμοιβή εμπειρογνώμονα

- Προσόντα
  - Εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Εμπειρογνωμόνων του άρ. 66 ν. 4738
  - Επομένως, όχι απαραίτητως ορκωτοί ελεγκτές λογιστές
    - Όμως, έννοια «γνώμης» κατά το άρ. 12 της ΥΑ
- Ελεύθερη επιλογή από τον οφειλέτη και τους συμβαλλόμενους πιστωτές (άρ. 48 παρ. 2)
  - Κωλύματα άρ. 238
- Ευθύνη (άρ. 48 παρ. 4)
  - Εφαρμογή άρ. 37 ν. 4449/2017 (άρ. 15 ΥΑ)
- Αμοιβή (άρ. 48 παρ. 5 και άρ. 14 ΥΑ)

Συμπέρασμα

- Σχέση με Οδηγία 2019/1023
  - Δυνητική η πρόσληψη εμπειρογνώμονα (άρ. 8 παρ. 1^η, 14 παρ. 2)
  - Έλλειψη ρύθμισης της μεταβιβαστικής εξυγίανσης (απλή αναφορά στο Προοίμιο, σκ. 2, 62 και στον ορισμό της αναδιάρθρωσης, άρ. 2 παρ. 1, ως δυνατότητα)
- Περισσότερες διασφαλίσεις για την έκθεση εμπειρογνώμονα
- Συμπληρωματικότητα εργαλείων για τη μεταβίβαση επιχείρησης εντός πτώχευσης και προπτωχευτικά

Ευχαριστούμε για την προσοχή σας!

Αλέξανδρος Ρόκας

arokas@eempd.gr